І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
в Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
в Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 174. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 27-го ВЕРЕСНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, SEPTEMBER 27, 1974 No. 174. VOL. LXXXI.

У СОВЄТСЬКІЙ КАТОРЗІ: ВАЛЕНТИН МОРОЗ ГОЛОДУЄ

ДЕНЬ ГОЛОДІВКИ

89

ВЛАДИКА ЯРОСЛАВ ҐАБРО ПРОХАЄ ПАПУ ПАВЛА ІНТЕРВЕНІЮВАТИ В КОРИСТЬ ВАЛЕНТИНА МОРОЗА

Владика Ярослав Ґабро

Чикаго. — „Ваша Святосте! Дозвольте мені з респектом прохати Вас використати впливи Апостольської Столиці для інтервенції в користь Валентина Мороза, українського історика, який ще й досі терпить ув'язнення з рук Совєтського Союзу" — сказано в листі, що ним Владика Ярослав Ґабро, єпископ дієцезії св. Миколая в Чикаґо, звернувся до Папи Павла VI. Лист датований 18-го вересня ц.р., написаний англійською мовою і в ньому дослівно сказано:

„Ваша Святосте! Дозвольте мені з респектом прохати Вас використати впливи Апостольської Столиці для інтервенції в користь Валент. Мороза, українського історика, який ще й досі терпить ув'язнення з рук Совєтського Союзу. Його єдиним „злочином є те, що він бажає висловлюватись як вільна людина, користати з права, що ним втішаються інші літературні постаті світу. Згідно з поідомленням, він близький смерти. Американські і канадські урядові лідери вже зверталась в його обороні до совєтського проводу. Жест з боку Апостольської Столиці гуманітарного характеру може допомогти врятувати від смерти цього молодого автора. Український нарід був би назавжди вдячний за виявлену Столицею св. Петра християнську турботу" — сказано в листі Владики Ярослава Ґабра до Папи Павла VI.

ВСЕНАЦІОНАЛЬНУ МАНІФЕСТАЦІЮ В НЮ ЙОРКУ ПІДДЕРЖУЮТЬ ЧИСЛЕННІ ОРГАНІЗАЦІЇ І УСТАНОВИ

Ню Йорк. — На ініціятиву Метрополітального Відділу УККА в Ню Йорку, що його очолює відомий суспільно-громадський діяч адв. Роман Гуглевич, організувати в цій метрополії велику Всенаціональну Демонстрацію в обороні Валентина Мороза, Леоніда Плюща і всіх інших працівник. української культури та українських патріотів, відгукнулась ціла наша зорганізована спільнота східнього побережжя. Майже всі організації, установи, молодечі і студентські товариства та військово-комбатантські об'єднання сусідніх до метрополії відділів та осередків, як також головні управи крайових організацій закликають в пресі і почерез свої внутрішні обіжники своє членство і прихильників до масової участи в маніфестації.

Досі в „Свободі" такий заклик помістили: Комітет Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Великого Ню Йорку — Метрополітальний Відділ УККА (ініціятор маніфестації), Окружна Рада Союзу Українок Америки, Головна Управа Об'єднання Українців Революційно-Демократичних Переконань (ОУРДП) в ЗСА, Крайова Пластова Старшина в ЗСА, Головна Управа Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ), Головна Рада коша старших виховників ОДУМ-у в ЗСА, Організація Державного відродження України (ОДВУ), Крайова Управа Спілки Визволення України в ЗСА, Головна Управа Товариства Українських Інженерів Америки, Організації Українського Визвольного Фронту в Ню Йорку, Головна Управа Спілки Української Молоді, Український Конґресовий Комітет Америки — Відділ в Морріс кавнті, Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України — Головна Управа.

Організатори маніфестації інформують, що поліційні чинники дозволили на паркування приїжджих з поза Ню Йорку автобусів на Першій евені між 38 і 40-ю вулицями. Комітет просить також усіх тих, що прийдуть власними автами підпорядкуватись зарядженням поліції і українських впорядчиків.

Жіночі організації знову голодують біля ОН в обороні Валентина Мороза

Ню Йорк. — В середу 25-го вересня перед полуднем місцевий Комітет Жіночих Організацій розпочав, вже другий з черги, голодовий страйк біля будинку Об'єднаних Націй в обороні Валентина Мороза, Леоніда та всіх інших культурних діячів, переслідуваних і ув'язнених в совєтській тюрмі народів.

В першому дні голодівки (середа) взяли участь жінки Марійської Дружини, Українського Золотого Хреста і Об'єднання Жінок ОЧСУ. Присутні були пані з Ню Йорку, Філядельфії, Сиракюз та інших місцевостей. Неголодуючі жінки, так звана допоміжна дружина, роздавали протягом дня і пізно вечором летючки, видані Комітетом Українських Жіночих Організацій. Вечором того дня пані Дарія Степаняк дала окреме інтерв'ю кореспондентові телевізії (канал 11-й), який опісля передав це інтерв'ю в програмі о годині 11-й вечора. Голодівка продовжуватиметься до неділі включно.

Конґрес схвалив 82.57 більйона долярів на державну оборону

Вашингтон. — У вівторок, 24-го вересня, Сенат схвалив компромісовий законопроєкт, виготовлений спільною комісією обох Палат Конґресу, який на державну оборону призначує 82.57 більйона долярів, тобто на 4.5 більйона менше, ніж вимагав Білий Дім. Палата Репрезентантів схвалила цей компромісовий законопроєкт ще в понеділок, 23-го вересня. Тепер законопроєкт піде до президента Форда для його підпису. Деякі коментатори думають, що Президент вжиє проти нього „вето", бо вже на початку своєї президентури закликав законодавців не зменшувати оборонного бюджету.

Президент Форд закликає до боротьби проти злочинности

Вашингтон. — У вівторок, 24-го вересня, президент Джералд Форд, промовляючи на Конференції Міжнародної Асоціяції Шефів Поліції, заявив, що час і пора дати злочинцям, особливо рецидивістам, до зрозуміння, що за кожний злочин їх очікує негайне і довготривале ув'язнення. Він переконаний, що більшість злочинів поповнені малою групою „непоправних злочинців" і тому плянує доручити Департаментові справедливости, щоб співпрацював із стейтовими та міськими урядами у новій програмі, яка має на меті запобігти поповненню цих злочинів. Згідно з пляном Президента, федеральні, стейтові та міські поліційні та судові чинники особливо слідкували б за рецидивістами, а якщо такий рецидивіст був би знову арештований, то судова розправа над ним розпочалася б в дуже скором часі, а не, як часто буває, аж за кілька місяців. Президент натякнув, що нова співпраця між федеральними, стейтовими і міськими поліційними чинниками може взоруватися на методах, вживаних у Вашингтоні, Д. К., де компютори вказують котрі злочинці є рецидивісти та котрі справи повинні якнайшвидше бути передані до суду.

Коментатори вказують, що президент Форд завжди був сильним звеличником право-порядку і ще в Палаті Репрезентантів часто не погоджувався з ліберальними конґресменами, які, на думку Форда, більше дбали про злочинців, ніж їхні жертви. Думають, що на пості президента він продовжуватиме підтриму в а т и „право і порядок", особливо коли з ним погоджується генеральний прокурат о р Вілліям Саксбі та Клеренс Келлі, директор Федерального Бюра Інвестиґації. Саксбі і Келлі у понеділок, 23-го вересня, промовляли на тій же конвенції Міжнародної Асоціяції Шефів Поліції та твердили, що зріст злочинности до великої міри спричинений прокурато р а ми та суддями, які часто не засуджують і не ув'язнюють рецидивістів, а натомість випускають їх на волю.

Уряд розглядає можливість податкових полегш для незаможних

Вашингтон. — З Білого Дому інформують, що президент Форд плянує законопроєкт, на основі якого одержали б значні податкові полегші робітники з низькими заробітками. Ідеться про те, щоб допомогти незаможним американським родинам успішніше давати собі раду з інфляційним тиском, зокрема, коли в гру входить забезпечення харчами, пальним та житловим приміщенням. Згідно з заявою Кеннета Раша, економічного дорадника Президента, президент Форд якраз тепер основно займається цим питанням, враховуючи також позитивне наставлення до такого законопроєкту на форумі Конґресу.

Українське Село в обороні Мороза

Ґлен Спей (Н. Н.). — Громадська Рада Українського села у Ґлен Спей включилася в акцію оборони Валентина Мороза. Голова Ради інж. Аполінарій Осадца, перевів інтерв'ю із кореспондентом Стівом Рейґо та подарував йому книжку Валентина Мороза „Репортаж із заповідника Берії" в англійській мові.

У „Юнійон Ґазет", яка виходить у Порт Джервіс, 2-го серпня ц. р. появилася обширна рецензія згаданого кореспондента під заголовком „Російські тюрми: психологічний огляд". Стів Рейґо порівнює згадану книжку Валентина Мороза до книжки Александра Солженіцина „ҐУЛаґ Архіпелаґ".

У літньому сезоні мешканці Українського Села мали нагоду слухати із П о р т Джервіс радієві передачі „Верховина", які провадив Богдан Бідяк. Як відомо із відгуку слухачів, радіопрограму слухали не лише українці, але й американське населення. Останню передачу сезону, 14-го вересня ц. р., Богдан Бідяк присвятив подіям в Україні, а особливо Валентинові Мороз о в і. У програму входило слово Романа Купчинського в англійській мові про долю Мороза та заклик, щоб слухачі зверталися в його обороні до своїх законодавців й до президента Форда.

Того самого дня Анна Бідяк і Катря Червоняк відвідали посадника м. Ламберленд, до складу якого входить і Ґлен Спей, Роджера Бізленда, і міського суддю Моніку Кін. Обі пані в імени Громадської Ради просили їх інтервініювати у стейтових та федеральних властей.

Роджер Бізленд дуже радо зобов'язавсь підняти свій голос в обороні Мороза. І дійсно, два дні після того одержано копії його листів до нюйоркських сенаторів Баклі і Джевітса. У листах він домагається, в імені округи Ламберленду, 50% якої становлять українці, швидкої інтервенції американського уряду в обороні Мороза.

Моніка Кін, як леґістраторка, у своїх 7-ох листах звертає увагу на нелеґальне ув'язнення Мороза та закликає уряд стати в його та інших дисидентів обороні під час торговельних переговорів із СССР.

Від Аполінарія Осадци, радного цього ж Ламберленду, також вислано належні листи. Подібні листи вислано рівнож і від Української Ради Села.

Конференція арабських і західньоевропейських держав у справі нафти

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — При нагоді Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй представники держав - продуцентів нафти відбули наради з представниками західньоевропейських держав для узгіднення нафтової політики. В нарадах, що були пов'язані зі спільним обідом, взяли участь міністри закордонних справ Франції, Західньої Німеччини, Бельгії, Данії і Ірляндії та високопоставлені представники Великобританії, Голляндії і Люксембургу. З арабського боку були міністри закордонних справ восьми держав — Альжирії, Баґрейну, Ливану, Мароко, Єгипту, Сирії, Тунісії і Південного Ємену і представники Савдівської Арабії, З'єднаних Арабських Еміратів, Іраку, Йорданії, Мавританії, Оману, Кватару, Кувейту. Як видно з повідомлень, наступного місяця почнуться наради арабських та західньоевропейських експертів для обговорення та узгідненяя питання економічного та техніч. співробітництва між Західньою Европою та арабським світом, а також спільних проєктів розбудови природних ресурсів. Наради пройшли у незвичайно приязній атмосфері, вислів чому дав ливанський міністер закордонних справ Фауд Наффаґ, голова під сучасну пору Арабської Ліґи, який заявив, що „ми розпочали спільний марш на спільному шляху". У такому ж тоні промовляв французький міністер закордонних справ Жан Сивоньярг, який під сучасну пору виконує функції президента Ради міністрів Европейського Спільного Ринку.

ЗСА не розпочнуть війни із-за нафти — заявив секретар оборони

Вашинґтон. — Виступаючии на пресовій конференції, секретар оборони З С А Джеймс Шлесінджер заявив, що ЗСА не беруть до уваги можливости якоїсь військової акції з метою забезпечити для себе на доґідних умовах постачання нафти. В пляні американського уряду є, заявив він, знайти розв'язку на щораз то вищі ціни в ході „приязних дискусій".

Генеральний секретар Конференції Католицьких Єпископів ЗСА проти упривілейованого статусу для СССР

Вашинґтон. — З американських католицьких кіл інформують, що генеральний секретар Католицької Конференції Єпископів ЗСА, єпископ Джеймс Равш, розіслав заяву членам Конґресу, протестуючи проти признання для СССР статусу упривілейованої держави у торговельних стосунках з ЗСА. Як причину такого становища, єпископ Джеймс Равш подав порушування і обмежування основних прав людини і свобід в СССР. Інформуючи про таке становище, єпископ Равш підкреслив, що він не є у принципі проти політики відпруження у стосунках з СССР, але в гру тут входять людські права і свобода людей.

У зв'язку з цим повідомленням варто нагадати, що недавно функції генерального правнозо дорадника Католицької конференції єпископів ЗСА перебрав адвокат Євген Красіцький, який до того часу був одним з асистентів генерального прокуратора стейту Мічиґен.

Детройтська Округа УНС відбула наради

Детройт. — В неділю, 22 вересня, місцева Округа УН-Союзу відбула на Оселі СУМА „Київ" в Вайтмор Лейк організаційні наради і схвалила здобути до кінця року 100 членів, щоб виконати ювілейну квоту.

Наради в яких взяло участь 45 осіб, відкрив і ними проводив голова Округи головний контролер інж. Іван Ващук, а Петро Залуґа сповняв обов'язки секрета р я. Відкриваючи наради, голова привітав приявних, між ними головного організатора Степана Гавриша та почесного члена Головного Уряду Володимира Дідика і головного радного Євгена Репету, яких і запросив до президії. Він також покликав до президії пресового референта Василя Папіжа.

На денному порядку нарад були дві головні справи а саме: ювілейна організаційна кампанія і справа боргових зобов'язань". Степан Гавриш широко аналізував здобутки Організаційного Відділу за останніх 8 місяців, які виносять 2,884 члени. Звернув увагу секретарів на плян осінної кампанії, яка триватиме до 31-го грудня і завданням якої є дійти до рекордового числа 90,000 членів УНС в ювілейному році. Доповідач дав ряд технічних порад, якими секретарі повинні користуватися, щоб мати успіх.

Заторкуючи фінансову ділянку, Степан Гавриш заявив, що вона стабільна і на добрій дорозі, один збагатьох доказів чого є факт, майно УНС зросло на дальших 400,664.00 дол., прихід з членських вкладок збільшився, а згрошевлення грамот зменшилося. Поінформувавши присутніх про „боргові зобов'язання" та хто і як може їх набути, головний

(Продовження на стр. 4-ій)

Цієї суботи і неділі Ром і Лігай Велі відзначать 80-річчя УНС

Цієї суботи, 28 вересня, Управа 121-го Відділу УН-Союзу в Ром, Н. Й., ювілейним бенкетом відзначить 80-річчя УНСоюзу. Бенкет відбудеться в залі Українсько-Американського Горожанського Клюбу при 208 Канал вулиці. Початок бенкету о год. 7-ій вечора. Головним промовцем під час бенкету буде головний секретар УНС Володимир Сохан, який і вручить почесні грамоти і плякети заслуженим піонерам згаданого Відділу. По бенкеті відбудеться забава з танцями.

В неділю 29 вересня, ювілейним бенкетом відзначить 80-річчя УНС дуже активна Союзова Округа Лігай Велі-Аллентавн, головою якої є головна радна пані Анна Гарас. Бенкет почнеться о год. 3-ій по полудні і відбудеться в залі Українського Клюбу при 803 Н. Фронт вулиці в Аллентавні. Головним промовцем під час бенкету буде головний касир мґр Уляна Дячук. Під час бенкету буде багата мистецька програма, а по бенкеті відбудеться забава з танцями при звуках оркестри „Союзівки" під керівництвом Володимира Добущака та солістки Оксани Борбич.

ЗАВЕРШУЄТЬСЯ ПІДГОТОВА ДО XI КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Вінніпеґ. — Президія Комітету Українців Канади інформує про те, що підготовчі роботи до XI Конґресу Українців Канади добігають до кінця. Конґрес почнеться 12 жовтня у Голідей Інн і триватиме до 14 жовтня. В програмі крім звичайних ділових сесій передбачені є три доповіді. Одна на тему „Української культури як основи і сили української ідентичности в Канаді і українського народу в в Україні", друга — присвячена організаційним питанням українського життя в Канаді, а третя — проблематиці прав людини під кутом наших завдань в Канаді і світі та наших обов'язків супроти українського народу. В суботу вечором 12 жовтня буде бенкет, на якому промовлятиме генерал-губернатор Канади Ж. Лежі. В неділю вечором 13 жовтня відбудеться симфонічний концерт з участю вінніпезької симфонічної оркестри під проводом Пієро Гамби. В програмі прем'єра скрипкового концерту Ю. Фіяли у виконанні українського віртуоза Степана Старика.

В українській канадській пресі розпочалась дискусія на тему статуту КУК і його зміни. Президія КУК вирішила не ставити справи зміни статуту на порядку дня Конґресу, що викликало протести, бо окремі складові організації вимагають далекойдучих статутових змін і виборности, а не призначування складовими організаціями членів Президії Екзекутиви КУК. Президія КУК мотивувала своє рішення цим, що у справі статуту не досягнуто узгіднення і тому не ставить справи статуту на обговорення Конґресу. Як відомо, це питання викликало було гостру дебату на попередньому Конґресі Українців Канади, який, не зважаючи на спротив деяких організацій, схвалив ротаційність президента КУК.

Українська мова у програмі Єйльського університету в Ню Гейвені

Ню Гейвен, (О.М.). — У висліді старань славістичного департаменту Єйльського Університету, а зокрема його голови проф. Олександра Шенкера, почалося в Єйлі цієї осени, перший раз в цій інституції, навчання української мови. Курс провадить мґр Валентина Ширай. Є покищо 8-ох студентів, з них 3-ох неукраїнців. Виклади відбуваються тричі в тиждень. Тематично охоплюють вони початки української мови. Це тільки перший крок. На весняний семестер плянується теж виклади з української літератури.

Українська ню-гейвенська громада радіє з приводу ініціятиви славістичного департаменту. Треба сподіватися, що українські студенти Єйл і других коледжів в околиці підтримають активно нові курси й допоможуть забезпечити їх тривалість.

Велика громада супроводила на вічний спочинок св. п. проф. К. Кисілевського

Ірвінґтон. (Л. К.) — Велика українська громада Нюарку-Ірвінґтону супроводила св. п. проф. д-ра Костя Кисілевського на вічний спочинок минулої середи, 25-го вересня. Св. п. проф. д-р Кость Кисілевський, видатний вчений і педагог, помер на 85-му році життя минулої п'ятниці, 20-го вересня.

Похоронні відправи почались у похоронному заведенні Литвина і Литвина в понеділок, 23-го вересня, о год. 8-ій вечора, — парастасом, що його відправив о. Роман Ганкевич з Едмонтону і о. Михайло Перетятко з Нюарку, у вівторок, 24 вересня, утій же годині панахиду відправили: о. Роман Кисілевський з Вінніпеґу і о. Павло Малюґа, парох української католицької церкви св. Івана Хрестителя з Нюарку. Прощальні промови виголосили: проф. Осип Андрушків з рамени НТШ, проф. Ілля Карапінка від Т-ва Комбатантів, проф. Михайло Лисогір від Шкільної Ради і проф. Микола Чировський від українських організацій Нюарку-Ірвінґтону, зокрема від тутешньої Школи Українознавства. На обох похоронних відправах співав чоловічий хор церкви св. Івана Хрестителя під орудою проф. Михайла Добоша. У середу 25-го вересня, у цьому ж похоронному заведенні, панахиду відправив о. Роман Кисілевський. Відтак тлінні останки Покійного перевезено до церкви св. Івана Хрестителя, де о год. 9:30 ранку Службу Божу і панахиду відправив о. Павло Малюґа в сослуженні о. Михайла Перетятка і о. Романа Кисілевського. Проповідував о. Павло Малюґа. Нав'язуючи до притчи про п'ять талантів, проповідник підкреслив найосновніші черти характеру Покійного — його відданість молитві й праці. Після відправ, домовину винесли з церкви: д-р Петро Богданський, Мирослав Прончак, Богдан Ухач ,Роман Прончак та Борис і Андрій Ткачі — внуки Покійного. Тоді кавалькада авт вирушила на Український Ц в и н т а р в Бавнд Бруку, де відправляли о. Павло Малюґа і о. Роман Кисілевський. Над домовиною Покійного прощальні слова сказали: проф. Микола Чубатий, як його товариш і співробітник в НТШ і проф. Василь Лев від Філологічної секції НТШ. Опісля у залі парохіяльного дому зібралася ближча й дальша родина, приятелі і знайомі Покійного, щоб взяти участь в тризні, яку розпочав молитвою о. Роман Кисілевський. Поминками прово-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Цієї суботи ред. Б. Кравців матиме в Ню Йорку літературний вечір

Ню Йорк. — Редактор Богдан Кравців, один із найвидатніших наших літературознавців, поет і журналіст публіцист, матиме тут цієї суботи, 28-го вересня, літературний вечір, що його влаштовує 64-ий Відділ Союзу Українок Америки. Вечір відбудеться в домівці СУА при 108 Друга евеню о год 5:30 вечора, в програмі вечора, крім Автора, візьмуть участь гість з Едмонтону Юрій Стефаник, Богдан Бойчук, д-р Мирослав Прокоп та інші.

Ред. Богдан Кравців

ЄВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Розправа з опозицією в Україні

У доповіді першого секретаря ЦК Компартії України В. Щербицького на пленумі Центрального комітету КП України 20 вересня є окрема мова „Про заходи по підвищенню дієвости ідеологічної роботи". Там же також говориться „Про зміцнення партійних рядів, поліпшення добору, розстановки і виховання кадрів". Обидві ці теми з доповіді Щербицького уможливлюють краще зорієнтуватися у розвитку подій в Україні після усунення попередника Щербицького і також члена Політбюра ЦК КПСС Петра Шелеста.

В. Щербицький визнав факт існування в Україні опозиції і спротиву політиці совєтського режиму, яким, мовляв, потурала Комуністична партія. „Як вам відомо, — говорив В. Щербицький, — в керівництві ідеологічною роботою в минулому було допущено ряд недоліків. Вони полягали, насамперед, в ослабленні уваги до клясового, інтернаціонального виховання трудящих, зокрема деякої частини наукової творчої інтелігенції і молоді . . . У 1972-74 роках у республіці в партійній пресі було опубліковано ряд статтей, в яких з партійних позицій дано рішучу відсіч окремим спробам протягти чужі нам ідеї. Ці публікації були зі схваленням зустрінуті широкою громадськістю".

Таке визнання має чималу вимову, поминаючи його закаптурену фразеологію про „недоліки", „партійне виховання", „відсіч спробам протягти чужі нам ідеї" тощо. Вистане тут тільки нагадати про статті у совєтській пресі, які попередили усунення П. Шелеста, а відтак конкретні вже заходи КГБ в напрямку ліквідації інакшемислячих, їхніх самвидавних публікацій, і врешті факт, що власне інакшемислячі в Україні були якраз з рядів „наукової творчої інтелігенції і молоді", щоб до кінця зглибити смисл слів В. Щербицького і оту чорну хмару, що нависла над Україною від січня 1972 року, коли почались по українських містах і селах масові арешти.

Від першого дня існування Української ССР в Україні говориться про потребу розправи з „ідеологічними ворогами". Коли в перших десятиріччях ще в гру входили „клясово ворожі елементи", то сьогодні ця розправа ведеться вже з „науковою творчою інтелігенцією і молоддю", яка народилась, виросла і виховалась в умовах совєтської системи і тепер знайшлася у передових рядах її противників. Метою „зміцнення партійних рядів" є, як говорив Щербицький, забезпечити успіх у боротьбі з новою опозицією. Іншими словами, розправа з опозицією в Україні буде далі продовжуватися. На цей фронт кинено аж 63,300 первинних парторганізацій і понад 38,000 спеціяльно вишколених партійних чиновників.

„Татарські вісті"

Ще з тих давніх часів, коли українську землю плюндрували і український люд в ясир гнали татарські орди, функцію яких перебрали і з найбільшою рафінованістю продовжують від понад півсторіччя новітні совєтські наїзники, серед нашого народу прийнялося поняття „татарських вістей". Немає потреби зупинятись довше над ґенезою і точною інтерпретацією цього окреслення, бо кожний знає, що воно означає: всілякі брехні і поголоски, видумані із злонаміренням ворогом, щоб баламутити нарід і з цього баламутства користати. Завдання це полегшує вже сама людська природа, дуже податлива на всілякі поголоски. Вистачить підшепнути комусь одному якусь вигадку і можна мати певність, що в короткому часі про неї вже говоритиме народ, та ще і з всілякими додатками.

Промовистим прикладом та ілюстрацією такої „татарської вістки" може послужити недавня поголоска про смерть голодуючого Мороза у совєтській каторзі. Хто цю вістку пустив, звідки вона вийшла — редакції „Свободи" таки не пощастило устійнити, мимо багатьох заходів. Що Валентин Мороз на якомусь дні голодівки, знесилений ув'язненням і постійними фізичними та духовими тортурами, таки справді міг померти — це одна справа. Але хто і в якій цілі її пустив? Не дійшовши до джерел цієї вістки та не діставши її потвердження з різних достовірних джерел, мимоволі насувалося підозріння, „напрошувались" всілякі висновки. По-перше, якщо Валентин Мороз помер, тоді немає сенсу продовжувати акцію на його оборону. Подруге, схвильовані цією трагічною вісткою громадяни почнуть нову акцію, цим разом під знаком мартирології, і тоді легко можна буде компромітувати „буржуазних націоналістів", приписуючи їм цю брехню.

На „татарську вістку" про смерть Валентина Мороза вловилося багато чесних і відповідальних громадян. Одні вже плянували сипати символічну могилу в Бавнд Бруку, інші інформували своїх законодавців, навіть одна з наших радіопрограм проголосила, мовляв: „стало відомо, що Валентин Мороз помер . . ."

Це тільки один приклад, але їх можна навести безліч з нашої таки громади. „Татарські вісті", що з неймовірною швидкістю поширюються в громаді, відносяться однаково, як до наших установ, так і до поодиноких громадян і вони затроюють атмосферу, каламутять воду, в яких хто хоче не хоче може пекти свою печеню, чи ловити свою рибу.

Тому т... в найкращому інтересі громади і справи, щира порада: тільки вістка з достовірного джерела та з відкликом на це джерело заслуговує на нашу увагу. „Татарських вістей" треба вистерігатись і перед ними боротися не менше, як наші прапредки захищались перед татарськими нападами.

Доналд Румсфелд призначений на пост шефа персоналу Білого Дому

Вашингтон. — Доналд Румсфелд, дотеперішній американський амбасадор до Північно-Атлантійського Оборонного Пакту (НАТО), в п'ятницю, 27-го вересня, перебере від генерала Александра Гейга пост шефа персоналу Білого Дому. Як відомо, генерал Гейг був призначений на пост головнокомандувача збройними силами НАТО та перебере цей пост 15-го грудня ц. р. Президент Форд також призначив генерала Гейга на головнокоманду в а ч а американськими збройними силами в Европі. Доналд Румсфелд — це колишній конґресмен із стейту Іллиной, який опісля був членом персоналу Білого Дому за першої каденції Ричарда Ніксона. На пост амбасадора до НАТО був призначений в грудня 1972-го року.

М. Платковський

ХМАРИ НАД „ТІТОЇЗМОМ"

Беручи загально, „Тітоїзмом" називають той комуністичний напрямок, який бажає у своїй власній країні мати комуністичний устрій, але незалежний від зовнішнього втручання, себто практично незалежний в і д „впливу" або, насправді, диктату Москви. До цього часу лише Югославія могла вгримати „Тітоїзм" (де диктаторську владу здійснює той, від якого імени і походить згаданий термін „Тітоїзм"). Але й Румунія із своїм диктатором Чаушеску виявляє нахил до такого, а не іншого, розуміння комунізму. Либонь до цього прагнув і Дубчек у Чехо-Словаччині, і такі ж самі нахили проявляють і комуністи там скрізь, де помічаються тенденції позбуватися занадто тісної „опіки" Москви. Отже, властиво, „Тітоїзмові" можна дати також назву націонал-комунізму.

І от саме тепер, коли Тіто досяг уже поважного віку (82 роки) в Югославії викрито змову нібито давніх „сталіністів", усунутих від становищ у 1948 році, коли Тіто порвав із Сталіним. Змова мала буцімто на меті повернутися до давніх сталіністських методів правління та, головне, включити Югославію у безпосередню сферу впливів СССР. Сам Тіто підтвердив існування змови. Винуватих віддано під суд, не викриваючи їх прізвищ. Є чутки, що в заворушницьких плянах брали участь і певні хорватські кола, які надіються на совєтську підтримку для здобуття незалежности Хорватії в замін за віддання баз Москві на Адріятиці.

Довгими роками після 1948-го року, Тіто провадив антисовєтську лінію в своїй зовнішній політиці, а в самій Югославії пішов на досить далекойдучу „лібералізацію" в культурній і господарсько-соціяльній ділянках. Він наблизився також до Заходу, ведучи з ним значні господарсько-торговельні зносини. Проте, він не дозволяв на цілковите відкинення комуністичних доктрин і переслідував тих, які хотіли повної демократизації і суцільного осудження режиму в СССР. Справа Джіласа й інших широко відома.

Найбільш гострий антисовєтський курс Тіто зайняв під час „чехо - словацької весни". Він не тільки вітав заходи Дубчека і його товаришів, але гостро осуджував совєтську агресію проти Чехо-Словаччини. Був момент, коли Тіто явно приготовляв Югославію до відсічі можливій совєтській агресії. Він підтримував і всіляко підбадьорював свого сусіда, румунського Чаушеску, в його намаганнях протиставитися совєтській гегемонії.

Але часи змінилися. Так само як Захід „забув" швидко про чехо-словацьку трагедію й почав наново „співіснувати" з Москвою, так само і Тіто почав робити намагання наблизитися до Москви, що ця остання прийняла дуже радо. І хоч Тіто не в усьому йшов на руку Москві (утримування добрих відносин з червоним Китаєм і підтримка Румунії в її відкиданні т. зв. доктрини Брежнєва), проте ми були свідками останніми роками нової „дружби" поміж СССР і Югославією. Тіто бував у Москві і приймав візити найвищих совєтських достойників. Навіть тепер, коли змова „сталіністів" є явно керована з Москви (про що у своїй заяві натякав і сам Тіто) в Югославії уникається всього того, що могло б попсувати її теперішні, буцімто добрі, відносини з Москвою. Навіть не зважаючи на те, що саме після викриття змови, на Угорщині розпочалися маневри совєтських і угорських військових з'єднань, в яких по деяких відомостях беруть участь і війська комуністичної Німеччини. І хоч це нібито звичайні щорічні маневри, проте кількість введеного війська безпосередньо на угорсько-югославському кордоні приймає такі розміри і такий характер, що Тіто вважав за потрібне сконцентрувати на угорсько-югославському кордоні і свої війська. Але... без якихось „провокативних" заяв по відношенні до Москви.

Покищо немає ще підстав робити якісь алярмуючі висновки. Зрештою, і ціла змова приготовлялася буцімто лише на той час (заздалегідь), коли помре 82-літній і трохи недужий Тіто. Та що може бути після смерти Тіта? Якщо б СССР опанував Югославію, то це означало б, що він вийшов би з другого боку на Середземне море. І це означало б кінець всяким борюканням румунського Чаушеску, який все ще мужньо відкидає домагання Москви одержати через румунську територію коридор для своїх військ і свого постачання до Болгарії.

З нинішньої ситуації в Югославії можна поробити кілька висновків, які цікаві і для нас, українців. Поперше, тут виявляється хиткість так званих націонал-комуністичних режимів. Бо такі режими, залишаючись по своїй суті таки комуністичними, дають широке поле для дії таким же комуністам, але прихильникам Москви, а то й просто совєтським аґентам. Чи не так було в Україні за часів націонал-комуніста Скрипника? Підбити під свою владу якусь країну з націонал-комуністичним режимом для Москви все ж таки далеко легше, ніж країни з режимом демократичним.

Подруге, приклад Югославії виявляє з усією яскравістю всю жахливу перфідність Москви. Виголошуючи принадні гасла про дружбу, московсько-совєтський імперіялізм не цурається того, щоб підготовляти своє панування навіть у країнах з комуністичним режимом, які лише бажають затримати мінімум с в о є ї внутрішньої незалежности.

І, проте, це велике повчання для Заходу і його „співіснувальної" політики з Москвою. Чому Тіто почав останніми роками наближатися до Москви, а навіть і тепер уникає відвертого з нею зриву? Бо він ясно собі здавав справу, що на випадок небезпеки з боку СССР він не одержить жадної реальної допомоги із західнього світу. Якби тепер Москва напала й окупувала Югославію, то Захід... хіба схвалив би кілька плятонічних резолюцій, „поплакав" би над долею Югославії, почекав би (для годиться!) кілька місяців, а потім... продовжував би свою „співіснувальну" політику з СССР. Як видається, Захід ще й досі не розуміє, що проти непримиренної аґресивної політики Москви потрібна серйозна оборона. А ця оборона не полягає лише на переговорах, сумнівних договорах і уділюванні кредитів для совєтської промисловости...

Любов Коленська

ХИМЕРИ ЕТИКЕТИ Й МОДИ В АМЕРИЦІ КОЛИСЬ

Це був рік 1835, коли ще під вечір запалювали газові ліхтарні, їздили диліжанси, і жінці ніяково було самій виходити на вулицю, хіба в супроводі когось старшого, подруги, або свого чоловіка. Навіть сонце було тоді „табу", — наскірок жінки обов'язково повинен був бути білий, а то й блідавий, що й було її тодішньою головною привабою. Це їй важко не приходилось; ґімнастики вона не вправляла, а етикета дозволяла їй тільки на коротку прогулянку. Щоб заховати ґрацію вона проходила дрібними кроками, в одній руці тримаючи невідступний парасоль, а другою підіймаючи краєчок сукні, щоб не дай Бог не торкнутися... грішної землі. Єдиний спорт — була їзда верхи, на коні. Проте, коли жінка появилась вперше на коні без корсету, біля тієї події зчинився такий шум та галас, наче б то сталась якась неморально - епохальна подія і єдине вибавлення з цього гріха — спалити її на костриці. Купіль у морі вважалась також непризвоїтою — вона надто увидатнювала форми тіла. А коли йдеться про її „інтригуючу" блідість обличчя, вона минала вже біля тридцятого року життя, і жінка втрачала свою привабливість, це діялось саме із-за браку ґімнастики і невідповідного одягу.

Американські жінки — однаково багатші чи бідніші — пильно стежили за паризькою модою, і якщо в них не вистачало грошей, завзято копіювали з журналів і шили собі самі. Одяг тоді придумувано виключно на те, щоб лише підкреслювати красу, а не щоб дбати про вигоду й здоров'я. Спідньої гардероби було в них безліч (у „доброму товаристві" не годилось про це згадувати вголос) — різні станички, пантальони, корсети. Зодягали тоді й кольорові панчохи, але домінували білі, проте треба було мати особливе щастя, — вітер або високі ступні диліжансу давали нагоду їх побачити... Окрім звичайних коштовних прикрас, носили на ланцюжку золотий олівчик, різьблену пляшечку з відсвіжуючими солями (тоді мліли в кожній хвилині) та імітацію мініятюрного флякона — на знак готовости прийняти від ґалянтного адоратора квіти. Ще, мабуть, ніколи не вживали стільки родів парфум (які інколи заступали... купіль). У волоссі пишалися стяжечки, гребені, квіти. Капелюші прибирано перами, цілими китицями квітів, стяжками і коронками. Останні були всюди, почавши від спідньої білизни, на сукнях, в облямівках рукавичок, підкреслюючи жіночу маніжність...

Від самих початків вчили дівчину, що її роля інша від чоловічої. Їй не можна було поводитись по-завадіяцьки, як хлопчиську, вона зразу бралася в шори розсудливости, статечности і стриманости. Матері пильно стежили за донями й укладали їм відповідний „правильник" їхньої майбутньої ролі й належної моралі. Перші роки дівчина проводила вдома й вчилася домашнього господарства і ручних робіт, книжка мало входила в рахубу, хіба... відповідного змісту. Пізніше, коли були заможні батьки — йшла в початкову і середню школи. Але, звичайно на чотирнадцятому році вона закінчувала загальну освіту і залишалася вдома, аж доки не осягала остаточної мети, себто не виходила заміж. Американський загал тоді твердив, що такі науки, як математика, можуть знівечити ніжну вдачу дівчини, а коедукація — небезпечна. Вправді, деякі студіювали, але це були дівчата з більш проґресивних домів, і, звичайно, заможніших. Але й ті засвоювали собі французьку мову, гаптування, малювання і „дещо" з літератури (для бесіди у вітальні). У тодішніх товариських колах не годилися такі дискусії, де можна б було говорити про окремішність статей, еротику, а журнали на цю тему були немислимі. Але, як не дивно, дівчата якось довідувалися, що немовлят не знаходять під листком капусти, ані, що їх на крилах приносить бузько. І, хоча це була доба писання любовних сантиментальних листів, вірили тільки у плятонічну любов з „першого погляду", пересилали напарфумовану рукавичку, пасмо волосся, але бувало й таке, що молода дівчина знечев'я опинювалася на порозі материнства і всіляке намагання виплекати її у „цнотливу квітку" — банкрутувало. Статистика тоді подавала про немало випадків дітей „передчасно народжених".

Силою факту, тодішні суспільні обставини і притаманні тій добі звичаї створили тип дівчини, яка вдома, на праці, чи на вечірках не забувала головної мети — здобути чоловіка. Проте, в понятті загалу — це був він,

(Продовження на стр. 4-ій.)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Микола М. Палій. СЕНТИМЕНТАЛЬНА УКРАЇНА. (Нариси, гумор і сатира). Видавництво Юліяна Середяка. Буенос Айрес — 1974, ст. 128. Обкладинка графіка Володимира Каплуна.

Автор присвятив цю свою книжку своїй „незабутній дружині Марійці", яка „була дуже пильним обсерватором і під час побутів із своїм чоловіком в українських громадах чи поїздок по „забутих доріжках" в пошукуванні за „загубленими українцями", вона вміла „сплести з простеньких запримічень цікавий арґумент і закрасити його своєрідним гумором"... Її чоловік, автор цієї книжки, оформлював ці примітки в шкіци і закрашував їх літературним стилем. „Так то, моя дружина являється, до певної міри, співавтором цієї збірки", — пише автор „Сентиментальної України", знаючи, що дехто може волів би читати замість „е" в першому складі напочатку — „а" — це значить „Сантиментальна Україна"

Та замість дебатувати над цією справою — краще поцікавитися цим, мало відомим в нас автором, який в 1975 році відзначатиме 50-ліття своєї літературної праці.

Він народився в 1911 році в Скалатщині, в Західній Україні, і в 14-му році життя надрукував свій перший вірш в дитячому журналі „Наш Приятель". Навчався в Тернопільській ґімназії, а після її закриття під час „пацифікації" в 1930 р. — у Львівській Малій Семінарії, не забуваючи про літературну працю. А пізніше почалося пригодницьке життя Палія. Він в Римі кінчає в 1940 році медицину, і в тому ж році виїхав за океан, де студіював романські мови зі спеціялізацією в еспанській мові. В 1943 році М. М. Палій закінчив філософічні студії та став, як сам пише, „мабуть першим професором - українцем еспанської мови в Північній Америці". Тепер він працює в Білойтському університеті і від цього університету часто виїжджає на мовознавчі студії в університетські центри і бібліотеки в Мехіко, Коста Ріку і Нікараґву.

Як бачимо, то біографія автора „С е н тиментальної України" дуже цікава і могла б служити як матеріял до життєписного роману, якби в нас знайшовся такий автор, який почав би цікавитися українцями у вільному світі...

Та вертаймося до книжки, залишім автора в спокої, він цього року втратив дружину, що була його Музою. Його книжка має дві більші групи: перша зветься „Усміх і гріх" (ст. 13-91), а друга „Далекий передзвін" (95-126).

В цій другій частині маємо 10 нарисів, в яких автор, як пише Видавництво, „шукав слідів українського духа навіть там, де, здається, тих слідів ніколи не могло бути". І так, в містечку Ґаліні автор знайшов в іллинойській долині сліди „козака" який торгував з генералом Юлисісом С. Ґрентом і був одружений в родині Матчака. Автор відвідав унука того Матчака і довідався, що той дивний „козак" був усю свою козацьку землю сходив, бо любив ходити на прощі. В родині Матчаків були два образи (ікони) з Почаївської Лаври з 1830 і 1831 року.

В іншім нарисі автор на польовій фармерській дорозі вичитував прізвища на поштових скриньках і знайшов прізвище „Смикула". Він відвідав фарму цього „Смикули", який так представився по-англійськи:

— Мене знають тут під іменем Смайкюла, і я таким почуваюся.

А потім він оповів відвідувачеві таке: Батьки поселилися на відлюдді, „чуже оточення, туга за своїми людьми, церквою, мовою, а там, під старші літа, самотність і збайдужіння... А потім, ніби на своє оправдання, з притиском і приглушеним болем сказав:

— А де ж поїдеш з фарми шукати своїх? Ви кажете, що ви українці. А де ж ви були 40-50 років тому?

Автор пише, що це добра відповідь цієї нашої загубленої людини. „Що ми зробили для вчорашніх Перхайлів — сьогодні Перчалів, Бабіїв — сьогодні Баббі, Мартинюків — тепер Мартинс, Тимчишинів — Тиммс, Уманицьких — Юманс?"

Читаючи цей нарис М. Палія, ми відчули дрижаки на шкурі, чи за 40-50 років не буде якийсь професор в наших занглійщених прізвищах віднаходити їхнє українське звучання? І одночасно думалося про те, щоб всіми засобами до цього не допустити...

В книжці М. Палія є 25 нарисів у групі „І сміх, і гріх". В нарисі „Смійтеся більше" закликає автор „жити трохи відважніше, сміливіше й веселіше. І смійтеся більше. Бо сміх, це здоров'я".

Автор не завжди підсміхається, він деколи сміється крізь сльози, як в нарисі „Сентиментальна Україна", де діти української родини називаються Джан, Майко, Стела, Волтер... Отець Волтер, як вцевняє батько, „від свого не відцурався", він „гарно по-нашому співає":

Навалили мама касі,
Цасником зате-лли,
Як си тато попоїли,
Ас ноги заде-лли.

Сам автор знає, що деякі його шкіци „досадні", але це тому, бо він їх взяв „з правдивого життя", приглядаючися до наших людей „і їхнього способу життя на американській землі".

Автор переклав цінні твори еспанської літератури, по-еспанському він видав вартісні наукові праці (так їх оцінюють фахівці). Тут він виступає як прозаїк, порушуючи різні проблеми. Читачі не мусять у всьому пого-

(Продовження на стр. 4-ій.)

Микола Галів

ЮВІЛЕЙНА ВИСТАВКА ОМУА

1

Заходами управи Об'єднання Мистців Українців в Америці (ОМУА) улаштовано ювілейну, двадцяту з черги, виставку в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку, що була відкрита від 16 червня до 30 липня 1974 р. На виставці були виставлені твори образотворчого, скульптурного й керамічного мистецтва. У виставці взяло активну участь 78 мистців, які виставили всі разом 188 мистецьких творів у формі образів, скульптури і кераміки. Слід підкреслити, що не всі мистці взяли участь у виставці. Відсутність творів деяких мистців таких, як Юрій Соловій, Михайло Мороз, Ярослав Вижницький була помітна. На виставці була заступлена мистецька т в о р ч і с т ь різних мистецьких напрямків, жанрів і стилів від поп-мистецтва починаючи, що звичайно є найбільш поширеним і домінуючим, почерез абстрактне і модерним мистецтвом кінчаючи. Хоч кожний з репрезентантів поодиноких напрямків є різний за своєю творчою манерою, стилем, творчою уявою і темпераментом, але деякі з них є майстрами довершеного мистецтва. Серед виставлених мистецьких творів переважали найновіші праці. На широкому тлі виставлених творів можна було побачити поляризацію мистецького ґенія і мистецьких поглядів. На багатьох творах виразно помітні безперебійні творчі дерзання, з творів яких віє свіжістю, новим і неповторним.

Судячи по виставлених творах за їх мистецьким критерієм, можна сказати, що були мистці, яких можна назвати дорослими дубами, у них утверджений і певний творчий феномен, вони знають, що і як їм сказати, як висловити свій творчий задум, щоб він був новаторським. Також були помітні багатонадійні й розкішні молоді паростї, які проявлялись спокійно, скромно, але певно, що є позитивним явищем, а поруч з ними була й пересічна сірина у багатьох випадках, вона непевна сама себе, але в безперервному процесі мистецької творчости з неї можуть вирости ось ці довершені й утверджені величини. Нічого дивного, всі не можуть бути найкращими і визнаними. Якщо б не ці різниці у творчому процесі, то ми не мали б можливости бачити кращі мистецькі твори і слабші, копії і оригінали, наслідування і власні творчі вияви, дерзання і постійне тупцювання на одному місці.

Слід підкреслити, що незалежно від суб'єктивної, до певної міри, оцінки виставки, українські мистці, а тим самим й українське мистецтво — образів, скульптури й кераміки — виросли і, без перебільшення можна сказати, є на висоті універсального мистецтва. Це ствердження не робимо для самозаколисання, самохвальби чи подібного, але спираємося на порівняльну базу, беручи до уваги різні виставки по ґалеріях й музеях. До речі, порівняльний критерій в оцінці не тільки мистецтва є найбільш визначальний і вірний. Факт, що твори деяких наших мистців, як напр., Я. Гніздовського, М. Мороза, Л. Гуцалюка, Е. Козака, Ю. Соловія, Аркадії Оленської-Петришин, О. Грищенка, М. Черешньовського, Вирсти та інших займають місце по ґалеріях і музеях і знаходять позитивний відгук у чужинецькій професійній пресі, має своє вимовне значення. Ми навмисне зробили цей малий відступ від обговорення виставки, щоби тільки вказати, що серед чималого гурту українських мистців маємо таких, якими можемо пишатися. Зрозуміло, що до цього гурту мистців належить більше імен, ніж вгорі названо.

В загальному ювілейна виставка, яку відвідало понад 500 осіб — в першу чергу любителів мистецтва, — була розкішна й багата і кількісно і якісно цінно-унікальними творами. Щоправда домінували картини, але зате око глядача мало на чому зосередити свій зір. Кожний міг знайти твори, які найбільше підходили його відчуванню. Виставка робила враження широкої левади на весні з скупченням, прямо накопиченням, квітів, різноманітного запашного зілля. Серед цієї природної пишноти видніли будяки і бадилля, які, проте, у такому зіставленні набирали своєї краси, і все це разом творило прекрасну композицію, на яку тільки дивитись, дивитись і дивитись.

Тематика виставки справді широка, у різному стилі й виконані: краєвиди, портрети, модерна й клясична скульптура, конструкції, орнаментика, стилізована і вишукана кераміка, картини абстрактного та безпредметного мистецтва, натюрморти і т. д., що були виконані оліями, акварелями, тушшю і темперою. В огляданні такого типу виставок, якщо зацікавлений глядач не обмежується до загально поверхових елементів твору, але йде, що так скажемо, майже в анатомічному перекрої трохи глибше, можна багато цікавого побачити, відкрити нові поля мистецького помислу.

Серед скульптурних зразків, — до речі, скульптура являється одним з видів образотворчого мистецтва, з тією різницею, що має об'ємну форму, — ми бачили твори провідних наших скульпторів. Але тепер коротко про скульптуру загалі: скульптура є старим видом мистецтва, вона зародилася ще в часи палеоліту, коли зображували звірів і птахів та жіночі статуетки. Скульптура клясичного стилю нам подобається особливо, бо в ній зображується переважно людську постать, також тварин і дерева, в ній до вподоби нам гарні виструнчені, ритмічно заокруглені лінії і сполука їх в гармонійній та симетричній формі.

(Продовження буде)

Велика громада супроводила...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

див д-р Петро Богданський. І знову складали співчуття родині і прощали св. п. проф. Костя Кисілевського: проф. Роман Чубатий від учнів Станиславівської гімназії, проф. Микола Остап'як від краян і байройтців, проф. Дарія Каранович від УМІ, інж. Любомир Калинич від АДУК-у, інж. Петро П'ясецький від родини Ганкевичів, д-р Теодозій Онуферко від алюмнів УВУ, д-р Ярослав Миндюк, як колишній учень Покійного в Станиславівській гімназії, Андрій Ткач — внук Покійного від молодшого покоління, учасниця Визвольних Змагань в рядах Січових Стрільців Гандзя Дмитерко-Ратич і о. Роман Кисілевський (похресник св. п. проф. Костя Кисілевського) ділилися фрагментами спогадів, пов'язаних з перебуванням з Покійним і його родиною. Наприкінці син св. п. Костя Кисілевського, д-р Роман Кисілевський відчитав телеграми, що наспіли з України, Польщі, Чикаґо і Парижа й в імени родини подякував зібраним за вшанування пам'яти Покійного. Провідною думкою усіх прощальних промов було підкреслювання високої ерудиції Покійного, його релігійности, трудолюбивости, глибокого родинного прив'язання і його любови й зрозуміння для молодшого покоління. Тризну закінчено молитвою, яку провів о. Роман Кисілевський і стрілецькою піснею „Видиш брате мій". В похоронах і тризні взяло участь понад 100 осіб.

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ ОМУА ПЕРЕНЕСЕНО

Ню Йорк. — Об'єднання Мистців Українців в Америці (ОМУА) інформує, що з огляду на Всенаціональну Маніфестацію і в пошані до цієї імпрези, заплановане відкриття виставки картин покійного Теодора Вацика перенесено з неділі 29-го на суботу 28-го вересня на годину 6 ту вечора.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ПРАЗНИК СВ. ПОКРОВИ В БАВНД БРУКУ

Бавнд Брук. — Заходами окремого Комітету для відзначення празника св. Покрови при співпраці Українського Вільного Козацтва (Паланка Схід) та Координаційного Комітету Співпраці Українських і Українсько-Американських Комбатантських Організацій Ню Йорку буде влаштований в дні 20-го жовтня 1974 р. в приміщеннях Осередку св. Андрія в Бавнд Бруку Празник св. Покрови. В програмі Празника передбачено: Соборну Панахиду за усіх упавших членів українських армій і військових формацій I і II світових війн і українців в американській армії, військовий апель, товариський обід з мистецькою програмою.

КНИЖКИ

ПРОЧИТАЙТЕ ЦІ КНИЖКИ

В. Чапленко: Спрага безсмертя (новелі, оповідання та ін.) $3.00; А. Юриняк: Камікадзе падає сам (оповідання, фейлетони) $4.00; Справжня наречена (з життя укр. молоді) $1.00; Ю. Мовчан: Записки лікаря (вел. книга. Цінне!) $5.00; Що варто б знати (оповід., нариси, статті) $4.00; З. Дончук: В облозі (роман) $5.00; Праця і нагорода (вел. книга. Цінне!) $6.00; П. Загребельний: Первоміст (роман про давню Україну-Русь, тверд. обкл.) $2.90; П. Страдник: Правда про рад. владу на Україні (250 вел. стор.) $4.50; Ів. Манило - Дніпряк: Меч Святослава (нові твори. Зоряність... Кипень... Сполучені Штати України... та ін.) $2.00; Україна сама... $0.55; Грім за зорею $0.65; Пеани і кпини $0.45; ЕЛЬДОРАДО (вибране) $0.55; „ВОЛОСОЖАР" (літер. журнал, 15 чисел) $2.00; Т. Осьмачка: Китиці часу (поетичні твори) $0.60; Б. Грінченко: Дві повісті $2.85; Сонячний промінь (пов.) $1.55; А. Галан: Про радість і біль (з порт. автора) $2.00; А. Орел: Словник чужомовних слів (три томи, укр. мовою) $6.85; П. Карпенко - Криниця: Індіянські баляди $2.00; В. Гжицький: Два романи $3.00; П. Феденко: І. Мазепа $2.25; Несмертельна слава (повість) $2.00. Замовлення та гроші висилайте:

Mr. I. Manylo, Cumberland Rd.
Millville, N.J. 08332, USA

ВИСВІТЛЕННЯ ФІЛЬМУ В ПЛАСТОВІЙ ДОМІВЦІ

Ню Йорк. — Пластова Станиця в Ню Йорку повідомляє, що в п'ятницю, 27-го вересня ц. р. о год. 7:30 вечора тут у Пластовому Домі 144 Друга авеню відбудеться висвітлення фільму „Ювілейна пластова зустріч 1962". Пластова Станиця запрошує старших і молодь оглянути зафіксовані на плівці картини з тієї Зустрічі.

ЮВІЛЕЙНИЙ ФЕСТИН ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — В суботу, 5-го жовтня ц. р. на Оселі Робітничого Союзу „Верховина" відбудеться великий ювілейний пластовий фестин пластової станиці в Ню Йорку. В програмі фестину: спортові гри, виграші, перегони, пошта, вибір кралі та інші несподіванки. Вступ для молоді 1 дол. для старших 2 доляри. Пластова Станиця запрошує на це своє свято старших і молодь.

ВІДЗНАЧАТИМУТЬ 20-ЛІТТЯ ОСЕЛІ СУМА

Елленвіл. — Головна Управа Спілки Української Молоді Америки інформує, що з нагоди 20-ліття Оселі СУМА в Елленвілі, Н. Й., Заряд Оселі влаштовує в суботу, 28-го вересня ц. р. у власній новозбудованій просторій світлиці ювілейний бенкет з мистецькою програмою і забавою. В мистецькій частині виступлять: відома гумористка Янчинська, співачка-солістка меццо-сопрано Наталка Худа-Гусяк, танцювальний гурток з Ансамблю „Верховинці" при Осередку СУМА в Ню Йорку (керівник О. Ганза). До танців гратиме оркестра Богдана Гірняка. Зголошуватись можна телефоном до Г. У. СУМА на число: GR7-3084.

ГОЛОВНА РАДА НАУКОВИХ ТОВАРИСТВ ім. ШЕВЧЕНКА

у великому смутку повідомляє Членство НТШ і Прихильників української вільної науки, що 21-го вересня 1974 року відійшов у Вічність на 83-му році життя

св. п. Архиєпископ

КИР ІВАН БУЧКО

титул. архиєпископ Леокадійський, почесний член Наукового Товариства ім. Шевченка, д-р Св. Богословії, д-р г. к. Українського Вільного Університету і Українського Технічно-Господарського Інституту, Апостольський Візитатор українців в Західній Европі, Львівський Єпископ-суфраган, основник і ректор Малої Семінарії у Львові, Генеральний Вікарій Філядельфійського Екзархату, кол. душпастир Ню Йорку, організатор архиєпархіяльної адміністрації у Львові, найактивніший і незабутній опікун скитальців по Другій Світовій Війні в Західній Европі, оборонець і опікун вояків Української Дивізії в Rimini, визначний суспільно - громадський діяч.

АРХИЄРЕЙСЬКІ ПОХОРОНИ відбулися в Римі, в четвер, 26-го вересня 1974 року.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Із сумом повідомляємо всіх наших Приятелів і Знайомих, що наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, БАТЬКО, БРАТ і ШВАГЕР

Д-р ЗЕНОН ВИННИЦЬКИЙ

заосмотрений Найсвятішими Тайнами, упокоївся в Бозі 17-го вересня 1974 р. в Клівленді. ПОХОРОН відбувся 19-го вересня 1974 р. з церкви св. Покрови.

Просимо про молитви за Його душу.

ІРИНА — жінка
ОЛЮНЯ — дочка
ДАРІЯ — сестра
БОГДАН ЛОНЧИНА з Рідними — шваґер

•

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

буде відправлена в сороковий день від Його смерти дня 27-го ЖОВТНЯ 1974 р. в церквах СВ. ПОКРОВИ в Клівленді, НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ ПДМ в Детройті та СВ. СОФІЇ в Римі.

Ділимося сумною вісткою з Українськими Шахістами в діяспорі та ширшим Громадянством, що 17-го вересня 1974 року відійшов у Вічність по короткій та тяжкій недузі

бл. п. Д-р

ЗИНОВІЙ Р. ВИННИЦЬКИЙ

Незабутній Друг, організатор та довголітній змагун та репрезентант українського шахового мистецтва.

ПОХОРОН відбувся 19-го вересня 1974 р. на цвинтарі св. Верх. Апостолів Петра і Павла, з церкви Покрова Пресв. Богородиці, Парма, Огайо.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Родині в жалобі, вислови щирого співчуття складає УПРАВА та все ЧЛЕНСТВО УКРАЇНСЬКОГО ШАХОВОГО КЛЮБУ „ЛЬВІВ" в КЛІВЛЕНДІ, Огайо

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

З великим смутком повідомляємо, що 20-го вересня 1974 р., на 85-му році життя, упокоївся

Проф. Д-р

КОСТЬ КИСІЛЕВСЬКИЙ

член-кореспондент Академії, український вчений і громадський діяч.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Дружині Покійного та всій Родині висловлюємо глибоке співчуття.

УПРАВА УВАН у США

У пам'ять моїх Приятелів

Проф. МИХАЙЛА і ЯРОСЛАВИ РЕБРИКІВ

які останньо відійшли у Вічність в Торонто, Канада, замість квітів на їхні могили складаю 25.00 долярів на Фонд Валентина Мороза.

Д-р Ірина КРАМАРЧУК

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. КАТРІ ГУПАЛО

посилаємо 25.00 долярів на Фонд „Церква в Потребі".

МАРІЯ і ПЛАТОН СТАСЮК

Замість квітів на свіжу могилу нашого Дорогого Приятеля

бл. п. інж. ІВАНА ЯМРОЗИКА

складаємо 20.00 долярів на Фонд Українських Інвалідів.

Проф. д-р Роман і Наталка МИКОЛАЄВИЧІ

З великим смутком повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що дня 22-го вересня 1974 року в Сан Франсіско, Кал., відійшла у Вічність на 74-му році життя, наша Найдорожча ТЕЩА, БАБЦЯ, ПРАБАБЦЯ

бл. п. ВАРВАРА

КАЦУЛЯК-ЛЯХОЦКА

довголітня голова СУА в Сан Франсіско та членкиня місцевих громадських організацій.

В глибокому смутку:

ЯРОСЛАВ БЛИЩАК — зять
ЯРОСЛАВ БЛИЩАК, мол. — внук
ХРИСТИНА БЛИЩАК — внучка
ЯРОСЛАВ БЛИЩАК — правнук
РАЯН БЛИЩАК — правнук

В глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що дня 22-го вересня 1974 року упокоївся в Бозі в Ню Йорку, Н. Й. наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, ТАТО і ДІДО

бл. п.

ІВАН ДАНИЛЮК

народжений в с. Стриківці, пов. Борщів, Україна.

ПАНАХИДА — в п'ятницю, 27-го вересня 1974 р. о год. 8-ій вечора в похоронному заведенню П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН — в суботу, 28-го вересня 1974 р. о год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Юра, а опісля на цвинтар Gates of Heaven.

Горем прибиті:

дружина — КАТЕРИНА
сини: БОГДАН
й АПОЛІНАРІЙ з дітьми
та ближча і дальша Родина

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями та Його Товаришами Зброї, що дня 17-го вересня 1974 року в Чикаґо, Ілл. відійшов у Вічність на 49-му році життя

бл. п.

РОМАН СТЕФАН РЕМЕНЮК

Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ЗЯТЬ, ШВАГЕР та кол. старшина-поручник 1. УД УНА.

ПАНАХИДИ були відправлені 19 і 20-го вересня ц. р. в похоронному заведенні Музики і Син.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 21-го вересня 1974 р. в українській католицькій катедрі св. о. Николая в Чикаґо, Ілл., а опісля на укр. кат. цвинтар св. Николая.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ДАРІЯ — дружина
МАРТА, РОМА, УЛЯНА — дочки
ВІРА МАРКЕВИЧ — сестра з мужем МИКОЛОЮ і синами: ОРЕСТОМ, БОРИСОМ, НЕСТОРОМ
ЛЕВКО — брат з дружиною ВІРОЮ і дітьми: СТЕФАНОМ, ТАРАСОМ, ДАНИЛОМ, ЗОРЯНОЮ, ТАНЕЮ, ІВАНКОЮ
МАРІЯ ЗАРЕВИЧ — теща
та дальша Родина в Америці й Україні

Управа Братства „Броди Лев" Інк.

БРАТСТВО ОХОРОНИ ВОЄННИХ МОГИЛ ділиться сумною вісткою зі всіми Жертводавцями і Прихильниками та всім Українським Громадянством, що дня 22-го вересня 1974 року в Римі відійшов у Вічність

Архиєпископ

КИР ІВАН БУЧКО

колишній Апостольський Візитатор Українців Католиків на чужині, а наш Покровитель й Опікун.

УПРАВА БРАТСТВА „БРОДИ ЛЕВ" ІНК.

ХИМЕРИ ЕТИКЕТИ Й МОДИ В АМЕРИЦІ КОЛИСЬ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

мужчина, що у формі найгалянтнішого обожнювання здобував дівчину. А вона — завжди залежна, спершу від своїх батьків, а пізніше від ласкавости свого чоловіка — жила надією, що в подружжі все її щастя.

Дівчина, виходячи заміж, відкидала всю свою кокетерію і, наче вступаючи до монастиря, приймала на себе обов'язки статечної матрони. Дівочий чар, веселощі — заміньовала в повагу й розсудливість. Сказано бо, що подружжя існує тільки на те, щоб об'єднувати безсмертні душі, народжувати дітей, нести спільно турботи й обов'язки; і кохання підтягалося під „гріховний реєстр".

Позиція жінки в суспільності була покревна з її вмовленою фізичною кволістю. Всі арбітри психології стверджували, що вона інша і слабша. Чоловічі прикмети характеру дорівнювали силі, підприємчивості, розумові, інтелігенції, рішучості, суворості. У жінок — красі, терпеливості, боязливості, скромності, м'якості, витонченому смакові. А окремішними жіночими чеснотами тоді вважалося поєднання доброти і самопосвяти, вибачливість, елементи делікатности, глибокої сантиментальности й лагідности. Жінка завжди повинна йти за своїм жіночим інстинктом, горе їй, коли вона почне думати!

У той час вийшов підручник про етикету жінки, якої вона мусіла була дотримуватись під час відвідин у лікаря. Свої візити у нього вона повинна була скорочувати до мінімум, кликати його додому тільки у випадку поважної небезпеки, непристойно їй було піддаватись докладним оглядинам, а як вже до цього приходило, то при опущених шторах. Такі слова, як: нога, шлунок, груди в культурному товаристві викликували згіршення. Проте, ця п е р е борщена скромність, а радше прудерія не були оправдані. Бо в той же час декольте у жіночій сукні було дуже глибоке; і все частіші оголошення в газеті — одверті, почали траплятися і виклади про скелет при мішаній авдиторії.

В аристократичних колах відбувалися балі, в середніх — танкові вечори. Але, переважно, вони не тривали довше першої години ночі. Старші вважали, що ніч призначена на сон. Тому при таких нагодах і гра в карти вважалась неморальною. І не раз на таких вечорах витворювався похмурий настрій і позіхання. По обильній вечері в одному кутку розташовувалося жіноцтво, щоб обговорювати приписи моди, дітей і сусідів, а в другому — чоловіки, що передискутовували політичні справи і біржу. В той час багато американців уважали, що танцювання зокрема вальса неморальне. Деякі на знак протесту й обурення виходили з залі, мотивуючи це тим, що жінка, маючи на собі стільки одягу й стиснена туго корсетом, надто хвилюється і це може спонукати її до необдуманих вчинків. Зрештою, партнери при вальсуванні беруть себе надто тісно в рамена, а кружляння у такій близькості може викликати нездорові міркування. І дарма, що сукня була довга, а рамена в ній тісно закривались „буфками", вона ж мала низько викроєне декольте, і при швидкому кружлянні можна було доглянути її стрункі ніжки. Це на думку тодішніх моралістів могло привести до одвертих скандалів. Чоловіки часом забороняли танцювати жінкам, матері — дочкам (хібащо цим способом можна було легше приловити кандидата на одруження). А все ж таки врешті-решт вальс тріюмфально переміг.

І якими кумедними не видалися б тодішні кодекси моралі — вони існували, хоча й не завжди позначалися справжньою чеснотливістю, бо іноді — звичайною гіпокризією. І ніхто інший, тільки самі жінки, недовго по тому, своїми протестами й вимогами нових реформ, включно із правом голосування, радикально перекреслили давні пересуди й „табу".

Щоправда, сьогоднішній рух за визволення жінки інколи доходить до іншої екстреми, до звульгаризування етичних родинно - спільнотних форм, але тут вибір за жінкою, за її здоровим глуздом — уважливо прийняти те із приналежних їй прав, що найбільше позитивне. Сьогодні бо вона живе більш природно, свобідніше і має можливості осягнути, зовсім неможливі колись для її попередниць, щаблі у різних ділянках творчо - суспільного і творчо - індивідуального життя.

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

джуватися з автором, але мусять подумати над порушеними справами, бо М. Палій добрий обсерватор українського життя на американському тлі.

> □ <

Д-р Юліян Вассиян. ТВОРЕЦЬ ІЗ ЗЕМЛІ ЗРОДЖЕНИЙ. ВАСИЛЬ СТЕФАНИК. Передмова Юрія Клинового. Це Твори Ю. Вассияна. Том II. „Євшан-Зілля", Торонто, 1974, ст. 127. За редакцією Б. Гошовського. Віньєта роботи мистця Михайла Михалевича. Портрет В. Стефаника роботи мистця Володимира Баляса.

Праця Ю. Вассияна про Василя Стефаника незакінчена, її заголовок дали Б. Гошовський та Юрій Клиновий. Вони обидва пишуть що покійний Ю. Вассиян задумував написати широку працю про автора „Землі" і подають навіть її плян. Але з того, що написав Вассиян, виходить, що він не думав цей плян здійснювати, і тому не знати, якби була виглядала ціла його праця про Стефаника...

Надрукований у книжці „Вступ" не є жадним вступом — це „характеристика Стефаникової творчости", і так його назвав редактор Б. Гошовський.

Все те, що надруковане з праці Вассияна про В. Стефаника, є доказом того, що автор зовсім не тримався свого пляну, який ред. Гошовський знайшов між паперами покійного автора. Мабуть, сам Вассиян пізнав, що книжка про В. Стефаника не мусить мати на вступі такі пункти, як: „поняття і предмет літератури, критерії мистецькости літературного твору, автор і твір, та суть і способи літературно - наукової критики". В „пляні" були ще й інші численні пункти, які не конче потрібні в монографії про письменника.

Ю. Клиновий вірно твердить, що оця „перша частина" праці Вассияна „викладає головні думки Вассияна про творчість Стефаника", ця частина „цілком оригінальна, і формально і матеріяльно, вона таки дуже далека від основного потоку нашої критичної літератури". Вассиян не користується „цитатами ні з творів критиків, в характеристиці творчости Стефаника, але, говорячи на 53-ій сторінці про новелю „Май", згадує О. Потебню. Вассиян в першу чергу психолог, говорить за Потебнію, про „внутрішню форму твору", про „основний тон цілости", називаючи це „способом переломлювань психічної історії ґатунку в спектрі одиничної свідомости".

Як читач бачить із повищої цитати — Вассиян пише так, що треба таки уважати, щоб зрозуміти його думку. Та пам'ятаймо завжди, що він філософ і психолог, а не „чистий" літературознавець.

Ю. Клиновий ствердив, що Вассиян у своїй монографії порушив стільки проблем, що на їх вияснення треба б написати тричі більшу книжку. Пишучи про літературну вартість Стефаникових творів, Вассиян вірно твердить:

„У коротких мініятюрах Стефаник стократно розп'яв героїв свого віку, подібно він розпинав кожночасно себе в глибинах своєї душі, скільки разів повертався його зір туди, куди він духово належить".

Вассиян дав не тільки загальну характеристику Стефаникової творчости (ст. 17-49). Він оцінив і деякі новелі Стефаника: „Май" і „Палій", пишучи про „соціологічний образ українського села". В новелі „Скін" він зупинився на „психологічній аналізі" героя, а в новелях „Кленові листки" і „Злодій" написав про „драматизм" в цих творах.

Вірно ствердив Вассиян, що „у Стефаника вражає брак еротичного сюжету, а далі брак підлих типів, брехунів, обманців, одним словом, брак галерії типів з душевними аномаліями, здепрaвованих морально, суспільно, яких, звичайно, на селі ніколи не бракує". Автор після цього твердження додав: „вияснити". Подібні зауваги дав Вассиян і при інших своїх чорновиках, наприклад, „розроблене недокладно, поширити в чистописі".

Про Ю. Вассияна писав д-р Марко Антонович, що це був носій творчої думки. Критик, аналітик і синтетик... Він був душею народу, запліднював їх своєю думкою".

Хто цікавиться творчістю В. Стефаника — повинен прочитати працю Ю. Вассияна, який оригінально оцінює автора „Синів". Ця книжка уфундована Центральною Управою Організації Українок Канади, за що їй належиться вдячність. Праці Вассияна майже незнані читацькій громаді. Їх видає редактор Б. Гошовський. І добре робить, бо відкриває перед читачами невідомі листки творчости оригінального нашого філософа, про якого майже нічого не знають наші люди. Наведемо одну думку про Стефаника:

„Стефаник знаходиться, власне, майже все на межі, де життєвий трагізм дії досягає свого логічного завершення, демонструючи неминучість, фатум. Звідси почуття тої виразистости, пластики, конкретности в Стефаника. Отже, драматизм знаходить природний свій перехід, своє завершення в статиці трагізму".

ГОМІН СТЕПІВ...

Оселя ОДУМ-у „Київ" знаходиться всього тільки вісім миль від Союзівки — домівки батька Народного Союзу. Кожен знає, що тут можна повеселитись, потанцювати, а також, дуже часто, послухати цікавих мистецьких виступів: співу — солістів і групових, танцюристів і музично - вокальних.

На Оселі ОДУМ-у „Київ" — одумівці, від 10-го серпня до 24-го серпня ц.р. відбувалася подвійна подія унікального характеру: Курс Українознавства сполучений з табором вдосконалення гри на українському інструментові — бандурі. Унікальність в тому, що, такого роду, табір відбувався під опікою молодечої організації — ОДУМ. Та найважливіше значення цього табору, що він був під протекторатом Капелі Бандуристів ім. Т. Г. Шевченка. Головним інструктором цього табору був одумівець, славний бандурист-віртуоз, заступник диригента Капелі і водночас керівник відділу кадрів Капелі маестро Петро Іванович Китастий.

Зустріч з предсідником УНС

І от 18-го серпня ц.р. на одумівку завітав головний предсідник УНСоюзу, і суспільно - громадський д і я ч Йосип Лисогір. Прибув він сюди, як лектор на курси українознавства, щоб безпосередньо ознайомити курсантів з нашою найстаршою українською організацією на терені Америки, яка створила Союзівку. Прослухавши цікаву інформацію, в молодих ще більша охота й зацікавлення виявилися до Союзівки. Таборовики — бандуристи задемонстрували кілька музичних точок гостеві - лекторові.

У розмові з предсідником Й. Лисогором були згадки про можливість відвідин табором Союзівки і виступу там з концертом. На другий день командант академічної частини курсу д-р Є. Федоренко відвідав Управу Союзівки й остаточно договорився з дир. В. Квасом і Анею Дидик про виступ.

„Смерічки — Марічки"

І так, у вечірніх годинах в середу 21-го серпня ц.р. тишу гір навколо Союзівки порушили мелодії, які линули зі струн бандур.

Управа Союзівки на чолі з дир. В. Квасом влаштували щире прийняття для майже сорока таборовиків з одумівки. Ще перед початком концерту керівник ансамблю П. Китастий зі своїми помічниками П. Гурським і Женею Садовою заходилися строїти бандури, а молодь негайно попала в обійми сузі-кют, використовуючи приємність великого басейну. Комендантці табору Лідії Китастій це додаткова праця — вона ж мусить знати, де хто знаходиться і щоб на означений час всі були готові на сцені „Веселки" з бандурами. О годині 8:30 вечора конферансьє Аня Дидик відкрила програму концерту і проводила нею увесь вечір. Молоді пальці вдарили по струнах і полилася гучна мелодія „Гетьманського Танцю" — інтрументальна.

„Зоре моя вечірняя" — дует Лесик Китастий і Ярема Гриців під акомпаняменг цілого Ансамблю. Мило було слухати хороші дитячі голоси на тлі бандур. Сам керівник цього курсу маестро Петро Китастий виконав на бандурі „Думу про Україну" — це був просто шедевр.

Наступна точка була соло „Гомін степів", композиції маестра Григорія Т. Китастого, яку виконав його син Андрій Китастий. Грали батько і син. Батько — втілення слави бандури, син — нове покоління, нові мрії, нові надії... Наступні дві точки — це просто противоріччя, яке зустрілося на струнах бандур. „Полянка" інструментальна композиція, дуже старовинний танець побудований на народних мелодіях, у виконанні цілої групи. У протилежність — модерна музична композиція „Заходить сонце" на бандурах, виконали Павло Гурський і Марко Бандера під спів квартету: Женя Садова, Наталя Павленко, Ганя Фат і Оксана Демидюк. Виконання, спів і гра на бандурах Петра Китастого, Жені Садової і Лідії Китастої народної пісні „Посію я конопельки" і фантастичної „Мавки" полонили присутніх.

Відтак на прохання слухачів вони ще раз виконали казкову пісню „Смерічки - Марічки".

Великою приємністю для слухачів було чудове виконання кількох пісень, члена - соліста капелі Володимира Тисовського. Тут Петро Китастий ще з більшою вмілістю показав гру на бандурі, бо це вже не сольо одного члена капелі, це був дует. „Ой у полі верба" тужлива мелодія перепліталася на струнах бандури з народною, гумористичного характеру, піснею „Підкручу я чорні вуса".

Здавалося, що оплескам не буде кінця, коли пролунали останні акорди з особливою оригінальністю виконаної пісні „Взяв би я бандуру".... На тлі бандур юного ансамблю і голосів звучав бас В. Тисовського у повній його красі.

Для тих, хто ніколи не бачив Києва, уява про нього може створитися, слухаючи мелодію „Київського вальса", якого П. Китастий, пам'ятаючи з юнацьких літ, задержав аж до цього часу і тепер так вміло навчає нове покоління краси Києва.

Публіка звичайно допрошувалася більше і свого домоглася... Цілим ансамблем гри і співу та солістами Танею Фат, Лідою Китастою, Женею Садовою та Петром Китастим, тріюмфально закінчено одногодинний концерт, який був приготований, за дуже короткий час, але при сильній волі й бажанні молоді навчитися й передати . . .

**

Хоча повільними, але певними кроками вступає наше молоде покоління в ритм нового життя, шукаючи краси. Для нас — українців не треба довго її шукати — бандура є її найкращим представником. Провід ОДУМ-у в своїх плянах праці з молоддю не помилився, коли рішив зорганізувати й перевести табір вдосконаленнвя гри на бандурі. Ідея оправдала ціль. А Управі Союзівки щире спасибі за гостинність. Такого роду гостинність заохотить ще більше молодь до пізнавання української культури.

Л. Вишневий

Детройтська Округа УНС відбула наради

(Закінчення зі стор. 1-ої)

організатор закінчив закликом до наполегливої організаційної праці.

В справах організаційних і фінансових коротко ще промовляли головний радний Євген Репета та почесний член Володимир Дідик.

По доповідях вив'язалася дискусія, в якій заторкнено ряд важливих справ організаційного характеру та порушено справу фінансової господарки й справу проголошення остаточних вислідів голосування 28 Конвенції.

Дискутантам відповідали голова Округи інж. Іван Ващук та Степан Гавриш. Після того Василь Папіж прочитав винесену постанову нарад, яку присутні одноголосно схвалили, а саме: Окружний К-тет зобов'язується поробити всі заходи, щоб до кінця року здобути 100 членів і тим виконати свою квоту та причинитись, щоб УНСоюз в цьому році дійшов до рекордового числа 90,000 членів. Дальше Окружний Комітет доложить всіх зусиль, щоб Відділи і членство закупили якнайбільше „боргових зобов'язань" УНСоюзу. Десяток учасників цих нарад і місцева кредитівка „Будучність" уже на нарадах зголосили бажання закупити ці зобов'язання на поважну суму.

Наради були попереджені спільним обідом з печених бараболь і стейків, приготованих у приміщеннях гостинної Оселі СУМА „Київ". Гостина і наради проходили в справжній родинній атмосфері.

Іран не обнизить ціни на нафту

Тегеран. — Іранський шах поінформував займаючи становище до пропозиції президента Форда і державного секретаря Кіссінджера, що в оцінці іранського уряду ціна на нафту не є за висока і відповідає загальній ринковій ситуації. Якщо західні держави і ЗСА зокрема хочуть, щоб державипродуценти Нафти обнизили ціну на нафту, то вони мусять обнизити ціну на промислові товари, які вони постачають цим державам. Без биження цін на промислові товари не може бути мови про обниження ціру — заявив шах.

ТАРЗАН, 7183. ДО КАВАРНІ

Досі, приятелю, ми досить непереконливі, вдаючи із себе двох злочинців!

Не дуже нам пощастило біля пристані, Петре!... Але ми знаємо, що звідси відходять нелегальні транспорти шкір і слонової кости...

Може під прикриттям ночі зможемо вернутися туди й перевести „приватне слідство"...

А тим часом, Тарзане, кілька чарок в цій каварні можуть бути досить приємними!